

ARTXIBO SORTZAILEAK

Zerbait artxibatzen dugunean, inkontzienteki bada ere, materia hiltzat jotzen dugu: pasa da, klasifikatuta dago, behar den tokian gordea eta izendatua. Baina artxiboak sorkuntzarako tresna ere izan daitezke. Iraganeko materiala berrerabiliz, oraina beste modu batera pentsatzen lagun dezakete. Artxiboa modu dinamiko horretan ulertzeak batzen ditu Tabakalerak inauguratu dituen bi erakusketa berriak.

Gorka Bereziartua Mitxelena
@boligorria

Tabakalerarekin gertatzen ari da erai-kinaz, irekitzen ari diren espazioez, erakunde publikoez eta antzeko kontuez gehiegi hitz egiten ari garela eta gutxitxo, aldiz, espazio horretan antolatzen ari diren zenbait gauzari buruz. Erakusketak, adibidez: joan den irail-lean *Ikus-entzunezkoaren aldiriak* exigentearekin abiatu zuen ibilbidea, asmo-deklarazio bat zentroaren proiektu kulturalak buruan daukan ildo eza-gutzen hasteko. Baina inaugurazioaren metrailapean, ez zuen bide errazik aurkitu. Zorte hobea izango al dute joan den ostiralean inauguratutako biek. Lantzen dituzten gaiak eta proposatzen dituzten gogoetek behintzat, arreta deitzen dute.

Anarchivo SIDA da aurrenekoa: Equipo re-k (Aimar Arriola, Nancy Garín eta Linda Valdés) komisionatutako erakusketa da eta apirilaren 15etik ekainaren 26ra ikusi daiteke. Hiru urteko lanaren emaitza da. Tarte horretan, HIESak ekoizpen kulturean izan duen inpaktua aztertu dute, fokua Euskal Herrian

Euskal Herriko irudiez gain Latinoamerikakoak ere jaso dituzte 'Anarchivo SIDA' erakusketan, Txileko hau, adibidez. Helburua, HIESaren inguruko diskurtso kulturalak birpentsatzea.

MUMS

eta Espainiako Estatuan jarriz, baita Latinoamerikan ere.

Erakusketaren tituluak adierazten duen moduan, "kontra-artxibo" moduko bat da. Antolatzaileen ustez, HIESaren inpaktu kulturala asko aztertu da azken urteetan, baina AEBetako eta ipar-erdialdeko Europako iruditeria nagusitu da. Alde horretatik, erakusketak iraganaren bestelako lekukotza eskaintzea baino, "oraina berridazteko aukera" eskaini gura du. Eta hori lortzeko, erakusketarekin lotuta jarduera paralelo ugari antolatu dute, HIESduna nola izendatzen den eztabaidatzetik hasi, eta inguruko botere-harremanak zalantzan jartzera bideratutako hitzaldi, tailer eta performanceekin.

Independentziaren biharamunean

The day after du izena Tabakalera joan den astetik bisitatu daitekeen beste erakusketak. Maryam Jafri artista pakistandarraren lanak ere artxiboa du abiapuntu, baina kasu honetan hurbilpena oso bestelakoa da. *Independence Day*

1934-1975 obratik abiatu da proiektu honetarako: lurralde bat nazio independente bihurtu osteko lehen 24 orduak dira ardatza eta erakutsi nahi da nola Mendebaldeko estatuaren eredia mundu osora esportatu izanaren ondorioz, leku gehienetan horrelako prozesuek irudi berdinak erreproduzitzen dituzten.

Baina abiapuntu horretatik harago doa Jafri *The day after*-en, kontakizun estandarizatu horietako arrakalen bila. Gainera, erakusketak irudien jabetza-aren auzia ere mahai gainean jartzen du: *Independence Day 1934-1975* osatzeko egindako ikerketan artista konturatu zen nazioarteko argazki-agentziek zabaltzen dituzten irudi asko herrialde berrietako gobernuak emandakoak zirela. Agentziek beren funtsaren parte-tzat baldin badauzkate, agentzia horiek baldin badira munduan hedatzen dituztenak, norenak dira irudi horiek?

Independentziaz hainbeste hitz egiten ari garen garaioan, emango du nondik heldua seguru. ■